Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2015

OIDEACHAS REILIGIÚNACH — ARDLEIBHÉAL

An Líon Iomlán Marcanna: 400

DÉARDAOIN, 11 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA, 2.00 go 4.00

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

1. Scríobh do SCRÚDUIMHIR sa bhosca seo:

2. SCRÍOBH NA FREAGRAÍ UILE SA FHREAGARLEABHAR SEO.

3. CAITHFIDH TÚ TABHAIRT FAOI GACH ROINN DE NA 5 ROINN AR AN bPÁIPÉAR SEO.

Don Fheitheoir amháin

Stampa an Ionaid

Don Scrúdaitheoir amháin

Ceist	Marc
ROINN 1	
ROINN 2	
ROINN 3	
ROINN 4 Ceist 1	
ROINN 4 Ceist 2	
ROINN 4 Ceist 3	
ROINN 4 Ceist 4	
ROINN 4 Ceist 5	
ROINN 4 Ceist 6	
ROINN 5	
Marc ar an bPáipéar	
Bónas as Freagairt trí Ghaeilge	
Iomlán	
Marc ar an Dialann	
Móriomlán	

1. Móriomlán na n-iomlán bun leathanaigh	
2. Móriomlán ar an gceist/ na ceisteanna uile a dícheadaíodh	
3. An marc iomlán a bronnadh (1 lúide 2)	
Nóta: Ní mór don mharc i sraith 3 thuas a bheith cothrom leis an marc sa bhosca 'Marc ar an bPáipéar' thall.	

THALL →

ROINN 1

(50 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

NÍ MÓR DUIT **DEICH** gCINN DEN FHICHE CEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

SNA CEISTEANNA INA nIARRTAR ORT TIC ✓ A CHUR SA BHOSCA CUÍ,

NÁ CUIR TIC ACH I mBOSCA **AMHÁIN**. **(Tá 5 mharc ag gabháil le gach ceist)**

1. Is é a chiallaíonn 'dialóg idir-chreidmheach' ná ________________________________

____

2. Chuir Tacitus eolas stairiúil ar fáil faoi Íosa Nazórach. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

FÍOR ☐ BRÉAGACH ☐

3. Is é an dearcadh a chuireann an t-ábharachas chun cinn ná ________________________

____

4. Le linn a óige sa Phalaistín bhí Íosa ina chónaí i bProibhinse na Gailíle.

(Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

FÍOR ☐ BRÉAGACH ☐

5. I dtraidisiúin reiligiúnacha is é a chiallaíonn 'misean' ná ________________________

____

6. Cúis amháin le cliseadh pobail ná ____

____

7. Is é an dearcadh atá san aindiachas ná gurb ann do Dhia. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

FÍOR ☐ BRÉAGACH ☐

8. Léigh liosta na rudaí reiligiúnacha agus liosta na reiligiún domhanda thíos. Rinneadh rud amháin a mheaitseáil leis an reiligiún domhanda is mó a bhfuil baint aige leis mar shampla duit. Déan meaitseáil **amháin** eile.

Rudaí Reiligiúnacha
Bindi
Cros
Mandala
Meanóra (Menorah)
Mata Urnaí

Reiligiúin Dhomhanda
An Búdachas
An Chríostaíocht
An Hiondúchas
An tIoslamachas
An Giúdachas

	Rud Reiligiúnach	*Reiligiún Domhanda*
Sampla:	Cros	*An Chríostaíocht*
Freagra:		

9. Cé acu **ceann** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas is mó a bhfuil baint ag Allah leis?

(Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

AN CHRÍOSTAÍOCHT ☐ AN tIOSLAMACHAS ☐ AN GIÚDACHAS ☐

10. Sampla amháin de mhíorúilt a rinne Íosa ná 'Cothú an Chúig Mhíle Duine'.

Tabhair sampla **eile** de mhíorúilt a rinne Íosa.

____

11. I dtraidisiúin reiligiúnacha is é a chiallaíonn 'síocháin' ná ______________________________

____

12. Is é an duine a threoraigh na hIosraeilítigh amach as saol na sclábhaíochta san Éigipt ná —
(Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

MALAICÍ ☐ MARCAS ☐ MAOIS ☐

13. Is féidir cur síos a dhéanamh ar an reiligiún mar fhoinse mhoráltachta i saol duine.
Luaigh foinse mhoráltachta **eile** i saol duine.

____

14. Is é a chiallaíonn comhartha ná gníomh, íomhá nó focal a chuireann teachtaireacht shoiléir amháin in iúl. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

FÍOR ☐ BRÉAGACH ☐

15. Is é an dearcadh atá san agnóiseachas ná ______________________________

____

16. Sa traidisiún Críostaí cé acu **ceann** de na laethanta seo a leanas sa tSeachtain Mhór a bhfuil baint ag an Suipéar Déanach a cheiliúir Íosa, leis? (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

DÉ CÉADAOIN ☐ DÉARDAOIN ☐ DÉ hAOINE ☐

17. Sampla den mhaithiúnas is ea pardún a thabhairt nó trócaire a thaispeáint.
(Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

FÍOR ☐ BRÉAGACH ☐

18. Léigh liosta na bhféilte reiligiúnacha agus liosta na reiligiún domhanda thíos. Rinneadh féile amháin a mheaitseáil leis an reiligiún domhanda is mó a bhfuil baint aige léi mar shampla duit. Déan meaitseáil **amháin** eile.

Féilte Reiligiúnacha	*Reiligiúin Dhomhanda*
Díbheálaí (Diwali)	An Búdachas
An Cháisc	An Chríostaíocht
Ramadan	An Hiondúchas
Rosh Hashanah	An tIoslamachas
Vesak/Wesak	An Giúdachas

	Féile Reiligiúnach	*Reiligiún Domhanda*
Sampla:	*An Cháisc*	*An Chríostaíocht*
Freagra:		

19. Teideal amháin a bronnadh ar Íosa ná 'An Meisias'. Ainmnigh teideal **eile** a bronnadh ar Íosa.

____

20. Cé acu **ceann** de na sainchreidimh Críostaí seo a leanas a bhfuil an bhaint is mó ag ceiliúradh na seacht sacramint leis? (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

MODHACH ☐ PREISPITÉIREACH ☐ CAITLICEACH RÓMHÁNACH ☐

ROINN 2

(30 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

ROGHNAIGH **TRÍ CINN** DE NA GRIANGHRAIF SEO A LEANAS AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA A GHABHANN LEO. **(Tá 10 marc ag gabháil le gach ceist)**

Ceist 1. Is grianghraf é seo de dhuine ag léamh as téacs diaga.

(Foinse: www.conservapedia.com)

A. Roghnaigh rud **amháin** sa ghrianghraf a thugann le tuiscint go bhfuil an duine seo ag léamh as téacs diaga.

____

____

(2 mharc)

B. Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas agus ainmnigh téacs diaga a bhfuil baint aige leis:

AN BÚDACHAS ☐ AN CHRÍOSTAÍOCHT ☐ AN HIONDÚCHAS ☐

AN tIOSLAMACHAS ☐ AN GIÚDACHAS ☐

*Ainm an téacs diaga:*________________________

(2 mharc)

C. Tabhair **dhá** chúis a mbreathnaíonn na baill de reiligiún domhanda ar théacs mar théacs diaga.

i. ____

____

ii. ____

____

(6 mharc)

Ceist 2. Is grianghraf é seo de phobal creidimh.

(*Foinse: Ken O' Halloran — Irish Independent*)

A. Roghnaigh rud **amháin** sa ghrianghraf seo a leanas a thugann le tuiscint gur baill de phobal creidimh iad na daoine seo.

____

____

(2 mharc)

B. Ról amháin is féidir a bheith ag duine i bpobal creidimh ná ról mar cheannaire. Ainmnigh ról **eile** is féidir a bheith ag duine laistigh de phobal creidimh.

____

(2 mharc)

C. Tabhair **dhá** chúis a mbíonn róil éagsúla ag daoine i bpobal creidimh.

i. ____

____

ii. ____

____

(6 mharc)

Don Scrúdaitheoir amháin

+	=

Ceist 3. **Is grianghraf é seo d'fhoirgneamh ar áit adhartha é do na baill de phobal creidimh.**

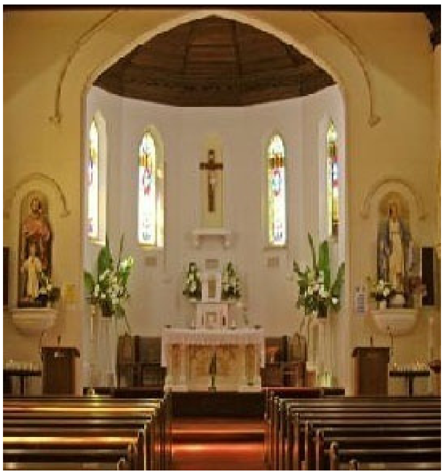

(Foinse: galeri.uludagsozluk.com)

A. Roghnaigh rud **amháin** sa ghrianghraf a thugann le tuiscint gur áit adhartha atá san fhoirgneamh seo.

____

____

(2 mharc)

B. Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na cineálacha foirgnimh seo a leanas agus ainmnigh an mór-reiligiún domhanda a bhfuil an bhaint is mó aige leis:

EAGLAIS ☐ MANDIR ☐ MOSC ☐

SIONAGÓG ☐ TEAMPALL ☐

Ainm an mór-reiligiún domhanda: ____________________

(2 mharc)

C. Tabhair **dhá** chúis a mbíonn na baill de reiligiún domhanda ag adhradh i gcineál áirithe foirgnimh.

i. ____

____

ii. ____

____

(6 mharc)

Ceist 4. **Siombail den cheartas atá sa léaráid seo.**

(Foinse: www.patheos.com)

A. Roghnaigh rud **amháin** sa léaráid a thugann le tuiscint go léiríonn an tsiombail seo an ceartas.

____

____

(2 mharc)

B. I dtraidisiún reiligiúnach is é a chiallaíonn an téarma 'ceartas' ná — ____________________

____

____

(2 mharc)

C. Tabhair **dhá** chúis a n-oibríonn na baill de phobal creidimh ar son an cheartais.

i. ____

____

ii. ____

____

(6 mharc)

ROINN 3

(50 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

LÉIGH AN BLAG THÍOS AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA UILE A LEANANN É.

BAILE   FAOI   NA BLAGANNA DEIREANACHA   TREOIRLÍNTE BLAGÁLA   TEAGMHÁIL

AM LE MACHNAMH A DHÉANAMH —

An leor an méid ama a chaithimid ag machnamh ar bhrí na beatha?

An tseachtain seo caite bhí mé ag siúl abhaile ón scoil, bhí an ghaoth chomh láidir sin go raibh orm stopadh san áit a raibh mé i mo sheasamh agus aird a thabhairt ar na duilleoga a bhí ag titim ó na crainn. Le dathanna agus fuaimeanna an dúlra i mo thimpeall thosaigh mé ag machnamh ar áilleacht an domhain agus ar an ionad a bhí agamsa ann.

Uaireanta is maith liom éisteacht le ceol agus suí ar an trá ag breathnú amach ar an bhfarraige, agus machnamh a dhéanamh ar an saol. Mothaím má bhím ag caint le Dia agus ag urnaí faoi na rudaí a bhfuil tábhacht leo sa saol go gcabhraíonn a leithéidí seo liom ciall a bhaint as an saol atá agam. ✍ *PJ*

(Foinse: http://www.kabbalahblog.info; ibtimes.co.uk; pixshark.com)

1. Mínigh an chaoi ar mhúscail eachtra a bhfuil cur síos déanta air sa bhlag thuas ionadh agus iontais ar PJ faoi bhrí na beatha.

(10 marc)

2. *Sampla amháin den chaoi a bhféadfadh duine ionadh agus iontas a mhothú ná an áilleacht sa dúlra a aithint.* Tabhair breac-chuntas ar shampla **eile** den chaoi a bhféadfadh eispéireas a bhraith duine i rith a shaoil an duine a chur ag déanamh iontais agus ag cur ceisteanna faoi bhrí na beatha.

Don Scrúdaitheoir amháin

\+ =

(12 mharc)

3. Mínigh **dhá** chúis a bhféadfadh an t-am a ghlactar le machnamh a dhéanamh cabhrú le daoine agus iad ag cuardach bhrí na beatha.

i.

ii.

(12 mharc)

4. *Uaireanta iompaíonn daoine i dtreo an reiligiúin agus iad ag cuardach bhrí na beatha.*
Tabhair breac-chuntas ar an gcaoi a bhféadfadh teagasc a bhaineann le ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas cabhrú le creidmhigh agus iad ag cuardach bhrí na beatha.

◆ AN BÚDACHAS ◆ AN CHRÍOSTAÍOCHT ◆ AN HIONDÚCHAS ◆ AN tIOSLAMACHAS ◆ AN GIÚDACHAS

(*REILIGIÚN DOMHANDA*)

(16 mharc)

ROINN 4

(200 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 55 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

NÍ MÓR DUIT **CEITHRE** CINN DE NA SÉ CHEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 50 marc ag gabháil le gach ceist)

Ceist 1. POBAIL CHREIDIMH

A. a. Déan cur síos ar **dhá** shampla den chaoi ar féidir an tiomantas reiligiúnach a fheiceáil i measc na mball de phobal creidimh in Éirinn sa lá atá inniu ann.

i. ______________________________

ii. ______________________________

(12 mharc)

b. Mínigh cad a spreagann an tiomantas reiligiúnach i measc na mball de phobal creidimh in Éirinn sa lá atá inniu ann.

____

(12 mharc)

B. a.

☐	☐	☐	☐	☐
AN BÚDACHAS	AN CHRÍOSTAÍOCHT	AN HIONDÚCHAS	AN tIOSLAMACHAS	AN GIÚDACHAS

Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda thuas agus déan cur síos ar shampla ar cad a chiallaíonn an téarma 'foilsiú' sa reiligiún domhanda a bhfuil tic curtha agat leis.

____

Don Scrúdaitheoir amháin

+ =

(12 mharc)

b. Tabhair breac-chuntas ar shlí **amháin** a mbíonn tionchar ag tuiscint an duine ar an bhfoilsiú ar chleachtas reiligiúnach na mball sa reiligiún domhanda a bhfuil tic curtha agat leis i *gcuid B a)* thuas.

(14 mharc)

Ceist 2. **BUNÚS AN REILIGIÚIN — AN CHRÍOSTAÍOCHT**

A. a. De réir na Soiscéal ba é an t-ainm a bhí ar dhuine **amháin** de dheisceabail Íosa Nazórach ná — ____________

(5 mharc)

b. Déan cur síos ar cad a tharla in eachtra **amháin** i saol Íosa nuair a d'iarr sé ar dhuine a bheith ina dheisceabal.

(14 mharc)

Don Scrúdaitheoir amháin

\+ =

B. a. Tabhair breac-chuntas ar **dhá** shampla d'íobairtí a bhí ann do na chéad Chríostaithe agus iad mar dheisceabail Íosa.

i.

ii.

(16 mharc)

b. Mínigh dúshlán **amháin** a bhíonn roimh Chríostaithe sa lá atá inniu ann agus iad mar dheisceabail Íosa.

(15 mharc)

Ceist 3. **BUNÚS AN REILIGIÚIN — NA MÓR-REILIGIÚIN DHOMHANDA**

A. Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na mór-reiligiúin dhomhanda seo a leanas a bhfuil staidéar déanta agat air:

AN BÚDACHAS ☐ AN HIONDÚCHAS ☐ AN tIOSLAMACHAS ☐ AN GIÚDACHAS ☐

a. Déan cur síos ar shearmanas reiligiúnach a dhéanann comóradh ar cheann **amháin** de na hócáidí seo a leanas i saol baill den reiligiún domhanda a bhfuil tic curtha agat leis thuas: ● BREITH ● PÓSADH ● BÁS

______________ (*ÓCÁID*)

(14 mharc)

b. Cuir a bhfuil i gceist leis an searmanas reiligiúnach a bhfuil cur síos déanta agat air thuas i gcomparáid leis an tslí a ndéantar an ócáid a chomóradh i mór-reiligiún domhanda **eile**.

(18 marc)

Don Scrúdaitheoir amháin

+ =

B. Mínigh **dhá** chúis a mbíonn searmanas reiligiúnach ag na baill den reiligiún domhanda a bhfuil tic curtha agat leis i *gcuid A)* thuas chun breith *nó* pósadh *nó* bás a chomóradh.

i. ______________________________

ii. ______________________________

(18 marc)

Ceist 4. **CEIST AN CHREIDIMH**

A. a. ● CREIDEAMH NA hÓIGE ● AN CREIDEAMH AIBÍ

Déan cur síos ar na príomhthréithe a bhaineann le ceann amháin de na céimeanna creidimh thuas.

______________ (*CÉIM CREIDIMH*)

(12 mharc)

Don Scrúdaitheoir amháin

+	=

b. Scrúdaigh an ról a bhíonn ag an iontaoibh i bhforbairt chreideamh an duine.

(12 mharc)

B. a. *Is féidir le daoine féachaint ar cheist an chreidimh agus tuairimí éagsúla a bheith acu ina leith.* Déan cur síos ar a bhfuil i gceist le **gach** ceann de na tuairimí éagsúla seo a leanas:

- AN BUNÚSAÍOCHAS
- AN tINDIBHIDIÚLACHAS

(12 mharc)

b. *Is féidir le daoine creideamh a chur in iúl ar shlite éagsúla*:

- AN tAONDIACHAS
- AN tILDIACHAS

Tabhair breac-chuntas ar shampla den chaoi ar féidir ceann **amháin** díobh seo thuas a fheiceáil i mór-reiligiún domhanda a bhfuil staidéar déanta agat air.

(14 mharc)

Ceist 5. **CEILIÚRADH AN CHREIDIMH**

A. a. Léigh liosta na bpaidreacha agus liosta na mór-reiligiún domhanda atá tugtha thíos. Déan paidir **amháin** a mheaitseáil leis an mór-reiligiún domhanda a bhfuil an bhaint is mó aige leis.

Paidreacha	*Reiligiúin Dhomhanda*
Cré na nAspal	An Búdachas
An Paritta	An Chríostaíocht
An Shahadah	An Hiondúchas
An Shema	An tIoslamachas
An Rig Veda	An Giúdachas

Freagra:

Paidir	*Reiligiún Domhanda*

(5 mharc)

b. Tabhair breac-chuntas ar **dhá** dheacracht leis an bpaidreoireacht/urnaí a d'fhéadfadh a bheith ag na baill de mhór-reiligiún domhanda sa lá atá inniu ann.

i. ______________________________

ii. ______________________________

(12 mharc)

B. a. *I dtraidisiúin reiligiúnacha seasann daoine áirithe amach mar dhaoine cráifeacha.* Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na mór-reiligiúin dhomhanda agus ainmnigh duine a bhfuil baint aige/aici leis an bpaidreoireacht/urnaí sa reiligiún a bhfuil tic curtha agat leis.

☐	☐	☐	☐	☐
AN BÚDACHAS	AN CHRÍOSTAÍOCHT	AN HIONDÚCHAS	AN tIOSLAMACHAS	AN GIÚDACHAS

Duine cráifeach: ______________________________

(5 mharc)

b. Mínigh cén fáth a raibh an phaidreoireacht/urnaí tábhachtach i saol an duine sin atá ainmnithe agat i *gcuid B a)* thuas.

____

(12 mharc)

Don Scrúdaitheoir amháin

+ =

c. Tabhair breac-chuntas ar an gcaoi a raibh tionchar ag an duine atá ainmnithe agat i *gcuid B a)* thuas ar an tuiscint faoin phaidreoireacht/urnaí i measc na mball dá reiligiún domhanda sa lá atá inniu ann.

(16 mharc)

Ceist 6. DÚSHLÁN NA MORÁLTACHTA

A. a. Is é a bhíonn i gceist don duine reiligiúnach a chaitheann saol morálta ná ____________

(5 mharc)

b. Mínigh **dhá** shlí ar féidir iarmhairtí a bheith ann do bhaill de mhór-reiligiún domhanda mura gcaitheann siad saol morálta.

i.

ii.

Don Scrúdaitheoir amháin

+ =

(20 marc)

B. a. Is é dearcadh an iolrachas ná go bhfuil sé de cheart ag gach grúpa laistigh de shochaí a gcuid nósanna reiligiúnacha agus cultúrtha féin a chleachtadh.

(Cuir tic ✓sa bhosca cuí)

FÍOR ☐ BRÉAGACH ☐ (5 mharc)

b. Mínigh an chaoi a bhféadfadh **gach** ceann díobh seo a leanas duine a threorú maidir le cinneadh a dhéanamh faoina bhfuil ceart nó mícheart i gcás ar leith:

- ÚDARÁS
- TRAIDISIÚN

(20 marc)

ROINN 5

(70 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 20 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

NÍ MÓR DUIT CEANN **AMHÁIN** DE NA SÉ CHEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 70 marc ag gabháil le gach ceist)

Ceist 1. Déan próifíl den tslí a bhfuil **dhá** shainchreideamh Críostaí sa lá atá inniu ann ag cruthú urraime i leith a bprionsabal creidimh féin agus i leith prionsabail chreidimh daoine eile.

Ceist 2.

- CEANNAIRÍ POLAITIÚLA
- CEANNAIRÍ REILIGIÚNACHA

Déan méid an róil a d'imir **gach** ceann de na grúpaí thuas sna heachtraí arbh é bás Íosa an toradh a lean astu.

Ceist 3. ◆AN BÚDACHAS ◆AN HIONDÚCHAS ◆AN tIOSLAMACHAS ◆AN GIÚDACHAS

Cuir an cleachtas reiligiúnach, a bhí ag lucht leanúna tosaigh de cheann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda atá liostaithe thuas, i gcomparáid leis an gcleachtas reiligiúnach atá ag a chuid ball sa lá atá inniu ann.

Ceist 4. Cuir patrún an chreidimh reiligiúnaigh san Eoraip i gcomparáid le ceann atá le fáil in áit eile ar domhan sa lá atá inniu ann.

Ceist 5. ◆AN BÚDACHAS ◆AN CHRÍOSTAÍOCHT ◆AN HIONDÚCHAS ◆AN tIOSLAMACHAS ◆AN GIÚDACHAS

Déan anailís ar nádúr agus ar fheidhm **dhá** chineál urnaí éagsúla do bhaill de reiligiún domhanda atá liostaithe thuas.

Ceist 6. Scrúdaigh a bhfuil i gceist in **dhá** chéim d'fhorbairt choinsias an duine agus pléigh an ról a imríonn gach céim i bhfás duine chun na haibíochta morálta.

DÉAN DEIMHIN DE, LE DO THOIL, GO dTUGANN TÚ UIMHIR NA CEISTE ATÁ Á FREAGAIRT AGAT SA SPÁS THÍOS.

Roinn 5. Ceist ___

Don Scrúdaitheoir amháin

+	=

(70 marc)

Leathanach Bán